

Redigeret af Hanne Lindhard Pedersen og Holger Daugaard, Forskningscenter Årsløv

Frugt- og bærsorter til haven

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
Danmarks JordbrugsForskning

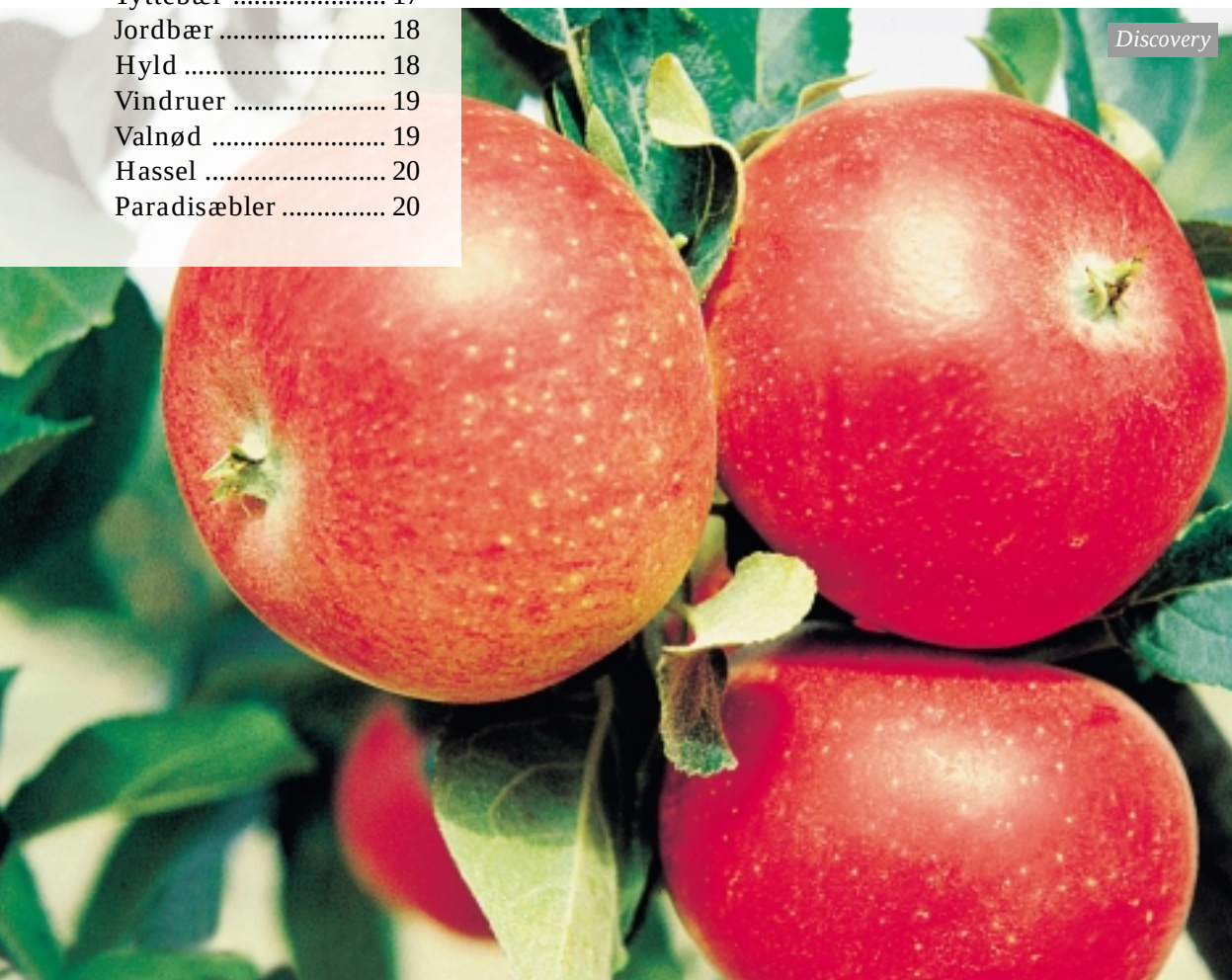
Indhold

Æbler	3
Pærer	6
Blommer	8
Sødkirsebær	10
Surkirsebær	12
Mirabel	13
Solbær	13
Ribs	14
Stikkelsbær	15
Hindbær	16
Brombær	16
Blåbær	17
Tyttebær	17
Jordbær	18
Hylde	18
Vindruer	19
Valnød	19
Hassel	20
Paradisæbler	20

Denne Grøn Viden beskriver de mest velegnede frugt- og bærsorter til have- og landskabsformål. Der er lagt vægt på, at sorterne er modstandsdygtige mod sygdomme og har en høj frugtbarhed, dyrkningssikkerhed, spisekvalitet og andre gode egenskaber.

Privathavebrugets Frugt- og Bærudvalg har udvalgt og sammensat sortimentet. Udvalget består af konsulenter fra Det Danske Haveselskab, Kolonihaveforbundet for Danmark og repræsentanter fra Fødevareministeriet, Den Kgl. Veterinær- og Landbohøjskole og Danmarks JordbrugsForskning.

Discovery

Æbler

Hvor stort bliver æbletræet?

Den grundstamme, æbletræer er podet på, er medbestemmende for træets vækst og endelige størrelse. Det samme gælder sortens vækstkraft (se skema). Desuden har jordbundsforhold betydning for træernes vækst. Lavtliggende våde jorder eller andre jorder med dårlige afdræningsforhold bør der ikke plantes på, idet det forøger risikoen for angreb af frugttrækræft. Til æble anbefales de grundstammer som ses i figuren nederst.

Frøstamme (vildstamme) giver meget kraftig vækst på god jord. Den bruges, hvor der ønskes store træer, eller hvor jorden er sandet og væksten derfor bliver for svag med de andre grundstammer. Træet kommer senere i bæring end ved podning på svagere grundstammer.

MM106 har en middelkraftig vækst. Alle sorter kan fås på denne grundstamme.

M26 er en svagtvoksende grundstamme med en passende vækst for træer i små haver, hvor jorden er god. Kan også bruges til espaliertræer.

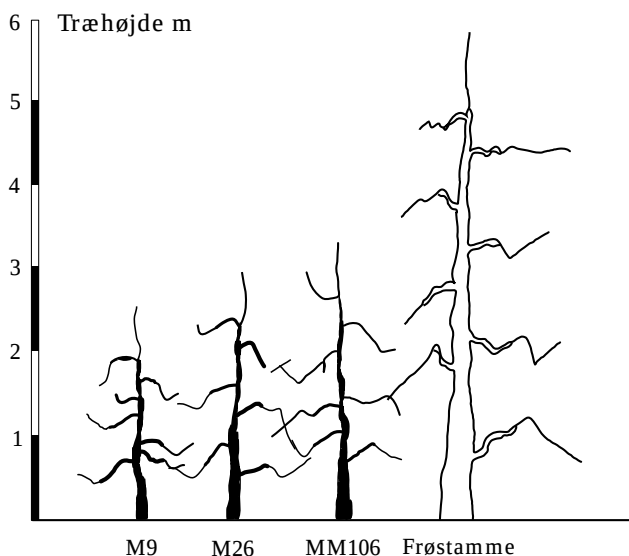
M9 er en meget svagtvoksende grundstamme, som kan bruges, hvor der ønskes små træer til f.eks. terrasser eller espalier på god jord. Denne grundstamme kræver støttepæl.

Sorter

Letdyrkelige og mindre sygdomsmodtagelige:

Discovery er frugtbar. Frugten er middelstor, lysende rød og har en fin spisekvalitet. Frugten kan holde sig i en måneds tid.

Plantet sort	Særlig hårdføre	Modningstidspunkt					Vækstkraft	
		august	september	oktober	november	december		senere
Letdyrkelige sorter, der er mindre modtagelige for svampesygdomme								
Discovery		•	•				meget svag	
Redfree			•				middel	
Guldborg			•	•			middel	
Rød Ananas	•		•	•			svag	
James Grieve			•	•			svag	
Rød Aroma			•	•	•	•	middel	
Filippa	•			•	•	•	middel	
Topaz	•			•	•	•	middel	
Rød Belle de Boskoop (skurvmodtagelig i nogle år, som Ingrid Marie)					•	•	•	kraftig
Bramley	•				•	•	•	kraftig
Sorter, der er mere modtagelige for sygdomme								
Transparente Blanche		•						middel
Gråsten			•	•	•			kraftig
Ildrød Pigeon				•	•	•	•	middel
Rød Ingrid Marie				•	•	•		middel
Cox´s Orange				•	•	•		middel

Rød Aroma

Redfree er en af de nye sorter, der er modstandsdygtig mod æbleskurv. De middelstore, faste og røde frugter har en god spisekvalitet.

Guldborg er opret og ret sund. Frugten er lille og gul med røde striber. Den kan spises fra træet og har en meget fin smag i 2-3 uger. Rød Ananas er et meget populært haveæble på grund af den fine spisekvalitet i den tidlige del af æblesæsonen. Dens svaghed er, at mange af frugterne bliver små og næsten helt grønne. Normalt dannes en veludviklet, middelstor frugt med en lysende rød kind. James Grieve er en populær havesort. Træet er frugtbart og æblet er ret stort, saftigt og aromatisk.

Rød Aroma har store, velformede og røde frugter med en meget fin aromatisk spisekvalitet.

Filippa har lange, tynde og hængende grene. Den bærer frugterne yderst på grenene og er derfor uegnet til espalier. Frugten er grøn med en lys rød kind, saftig og har en fin aroma.

Topaz er meget frugtbar med middelstore, fladrunde frugter. Farven er gulgrøn med orange-stribet dækfarve og frisk, syrlig smag. Sorten anses for skurvresistent og forventes i handelen fra 2002.

Rød Belle de Boskoop har en udpræget tendens til kun at bære frugt hvert andet år. Det store, ret grove æble har navnlig værdi som madæble. Træet har stor værdi som prydræ. Blomsterne kan ikke bestøve andre sorter.

Bramleys Seedling er et stort grønt, syrligt madæble med en rød kind. Sortens fordel er, at den er frugtbar og hårdfør. Træet har

Rød Belle de Boskoop

stor værdi som prydræ. Blomsterne kan ikke bestøve andre sorter.

Sorter, der er mere modtagelige for sygdomme:

Transparente Blanche modner meget tidligt. Ved fuld modenhed er frugten saftig og god, men holder kun få dage. Sorten er så frugtbar, at udtynding i reglen er nødvendig for at få en god kvalitet.

Gråsten er et bredkronet træ med stor værdi som prydræ. Frugten er sød og saftig med en fin aroma. Der findes forskellige typer varierende fra næsten helt gule evt. med rød kind til typer, der er helt røde. Træet er ret følsomt over for æbleskurv. Blomsterne kan ikke bestøve andre sorter.

Ildrød Pigeon kan være meget frugtbar, men er ret modtagelig for æbleskurv, æblemeldug og frugttrækræft. Det er et lille, rødt æble med en pikant og frisk aroma.

Rød Ingrid Marie er en frugtbar og ret sund sort. Den røde type, der nu forhandles, giver helt røde æbler af samme gode kvalitet som de tidligere, der kun havde en rød kind.

Cox's Orange er kendt for den meget fine spisekvalitet. Træet er sart og modtageligt for flere sygdomme. Frugterne bliver ofte meget små.

Bestøvningsoversigt

For at give en god frugtsætning, skal æblesorterne bestøves af en anden sort. Tabellen viser, hvilke sorter der kan bestøve hinanden.

Bestøvningsoversigt	Bestøversort													
	Rød Aroma	Bramleys Seedling	Rød Belle de Boskoop	Cox's Orange	Discovery	Filippa	Gråsten	Guldborg	Ildrød Pigeon	Rød Ingrid Marie	James Grieve	Redfree	Rød Ananas	Topaz
Plantet sort														
Rød Aroma														
Bramleys Seedling														
Rød Belle de Boskoop														
Cox's Orange														
Discovery														
Filippa														
Gråsten														
Guldborg														
Ildrød Pigeon														
Rød Ingrid Marie														
James Grieve														
Redfree														
Rød Ananas														
Topaz														
Transparente Blanche														

Pærer

Hvor stort bliver pærepræet?

Den grundstamme, pærepræer er podet på, er medbestemmende for træets vækst og endelige størrelse. Det samme gælder sortens vækstkraft (se skema). Desuden har jordbundsforhold betydning for træernes vækst. Lavtliggende våde jorder eller andre jorder med dårlige afdræningsforhold bør der ikke plantes på, idet det forøger risikoen for angreb af frugttrækræft.

Til pære anbefales følgende grundstammer:

Frøstamme (vildstamme) giver meget kraftig vækst på god jord. Den bruges, hvor der ønskes store

træer, eller hvor jorden er sandet og væksten derfor bliver for svag med Kvæde A. Der kan forekomme problemer med rods kud. Frøstamme giver senere bæring end podninger på svagere grundstammer.

Kvæde A giver træerne middelfragtkraftig vækst og mere frugtbare træer. Ikke alle sorter kan fås på denne grundstamme, da ikke alle kan trives på kvædegrundstammer. Kvæde C er en svagere og meget frugtbare grundstamme. Den bør vælges til espalier, og hvor man ønsker små træer. Træerne bærer tidligere på Kvæde C. Ikke alle sorter kan dog trives på denne grundstamme, og den er følsom for hård vinterfrost. Den fås ikke altid i planteskolerne.

Sorter

Letdyrkelige og mindre sygdomsmotagelige sorter:

Colorée de Juillet er svagtvoksende og kommer tidligt i bæring. Pæren skal helst spises fra træet og er kun god i få dage.

Conference er meget frugtbare, sund og letdyrkelig. Frugtutdnyttning er ofte nødvendig for at få en god frugtstørrelse. Den lange, spidse pære har en meget fin spisekvalitet og er meget holdbar. Sorten er ret modstandsdygtig mod skurv.

Grev Moltke er en gammel kendt, let dyrkelig havesort. Træet er frugtbart og frugten er saftig, sød og aromatisk. Blomsterne kan ikke bestøve andre sorter. Egnede til syltning.

Herrepære vokser meget kraftigt og er ret frugtbar. Frugten er næsten grøn, har en tynd skræl, er meget saftig, sød og aromatisk. Gråpære kan blive et meget stort, rigtblomstrende og meget dekorativt træ. Sorten kan ikke bestøve andre sorter. Frugten er lille, sød og saftig med en krydret smag. Egned til syltning. Pierre Corneille er svagt voksende og frugtbar. De middelstore frugter er søde, saftige og har en krydret aroma.

Sorter, der er mere modtagelige for sygdomme:
Clapps Favorite er meget kraftigt voksende og opret. Ældre træer er meget frugtbare. Frugten er stor, glat og velsmagende, saftig og sød, men den holder kun 2-3 uger. Der findes røde typer. Clara Frijs er efterhånden kendt som vor fineste spisepære. Desværre er den mere modtagelig for sygdomme end flere andre sorter. Doyenne du Comice har en ret kraftig og opret vækst. Den er ofte længe om at komme i bæring og giver i reglen et lavt udbytte. Til gengæld er dens store, modne frugt af allerfineste kvalitet, meget saftig, sød og aromatisk.

Plantet sort	Særlig hårdføre	Smag	Modningstidspunkt					Egnet til espalier	Vækstkraft	
			juli	august	september	oktober	november			december
Letdyrkelige sorter, der er mindre modtagelige for svampesygdomme										
Colorée de Juillet	•	•	•					•	svag	
Conference		••			•	•	•	•	middel	
Grev Moltke	•	••			•	•			middel	
Herrepære	•	••			•	•		•	middel	
Gråpære	•	••			•	•			kraftig	
Pierre Corneille		••					•	•	middel	
Sorter, der er mere modtagelige for sygdomme										
Clapps Farvorite	•	•		•	•				kraftig	
Clara Frijs		•••			•	•		•	middel	
Doyenne du Comice		•••				•	•	•	kraftig	

Blommer

Grundstammer til blommer

Myrobalan grundstammer er frøplanter af *Prunus ceracifera*, og giver meget kraftigt voksende træer. Den bruges hvor man ønsker store træer. Giver ofte mange rodskud.

St. Julien A giver ca. 20% svagere vækst end Myrobalan og samtidig få rodskud. Den anvendes hvor man ønsker frugtbare træer med moderat vækst. Fås ikke altid og ikke med alle sorter.

Befrugtning af blommer

Alle sorter i gruppen *frugtbare sorter*, bortset fra Rivers Early

Prolific er selvbeFrugtende. Det vil sige, at et enkelt træ er tilstrækkeligt til at give frugt. Alle andre sorter giver en mere sikker bæring, hvis der er en anden sort i nærheden. Alle sorter kan gensidigt befrugte hinanden.

Sorter

Frugtbare sorter:

Rivers Early Prolific er kendt som en hårdfør, konstant bærende sort. Men frugten er ikke ret stor. Sorten skal befrugtes af en anden sort.

Opal er en god havesort, men den sætter ofte så mange frugter, at det er nødvendigt at udtynde dem for at få en god frugtstørrelse.

Victoria er vel stadigvæk den mest dyrkede havesort. Den giver næsten altid så mange frugter, at udtynding er nødvendig for at opnå den rigtige og gode kvalitet. Stanley er en meget frugtbar stor sveskeblomme. Den er mere sikker i bæringen end Italiensk Sveske, men kvaliteten er knap så god.

Jubilæum kan give op til 70 gram store gulrøde blommer af en god spisekvalitet med fast frugtkød og en god sød/syrlig smag. Træet har en udpræget opret vækst, indtil det kommer i bæring.

Mindre frugtbare sorter:

Oullins Reine Claude er kendt som den gule Reine Claude. Den kan være meget frugtbar, men i mange tilfælde er den meget længe om at komme i bæring. En fin, stor, gul blomme. Althans Reine Claude dyrkes ikke meget i haverne, men er en god, saftig blomme midt i sæsonen. Træerne er smalle og oprette. Grøn Reine Claude er måske den sødeste og lækreste af alle vore blommer. Det bredkronede træ kan være længe om at komme i bæring.

Kirkes har en meget fin spisekvalitet, hvorfor den burde plantes mere, selv om den ofte giver for lidt, og har tendens til at revne i regnvejr. Frugten er sød og saftig. Italiensk Sveske. Den bedste og mest populære sveskeblomme. Udbyttet kan være meget svingende fra år til år. Umodne frugter har en tendens til at falde af træerne. Sorten kan i kølige egne give lavt udbytte.

Plantet sort	Særlig hårdføre	Modningstid			Farve			Frugtstørrelse			Trævækst		
		aug	sep	okt	gul	rød	blå	stor	middel	lille	svag	middel	kraftig
Frugtbare sorter													
Rivers Early Prolific	•	•					•			•		•	
Opal		•				•	•		•	•		•	
Victoria	•		•			•		•	•		•		
Stanley Sveske			•	•			•	•	•			•	
Jubilæum			•		•	•		•				•	
Mindre frugtbare sorter													
Oullins Reine Claude			•		•			•					•
Althans Reine Claude			•			•	•		•				•
Grøn Reine Claude			•		•					•			•
Kirkes			•	•			•	•				•	
Italiensk Sveske			•	•			•		•			•	

Opal

Victoria

Sødkirsebær

Sødkirsebær er en af havens lækreste frugter og kaldes ofte moreller. De findes i to farvetyper: De brogede rød-gule og de helt mørkerøde. Det fremgår af tabellen, at 3 af sorterne er selvbestøvende. De tidligste modner først i juli og de seneste indtil midten af august.

Grundstammer til sødkirsebær

Prunus avium frøplanter er den mest almindelige grundstamme. Den har en kraftig vækst og træerne skal være en del år gamle, før de giver frugt.

Colt grundstammen giver noget svagere træer end frøstammer og giver normalt frugtbare træer i en yngre alder.

Sunburst

Merton Late

Der findes en del forskellige svagtvoksende grundstammer, som erhvervsavlere forsøgsvis anvender. Nævnes kan Gisela 5 og Weihroot 13 som giver meget små træer, der er meget frugtbare. De fås ikke altid og kun til få sorter, men er værd at prøve til små træer.

Sorter

Early Rivers er den eneste helt tidlige sort i det nuværende sortiment. Kvaliteten er ikke på højde med de sene sorter. Stella er meget udbredt i haverne, fordi det var den første selvbestøvende sort på markedet. Sorten har et stort, fint bær, der modner midt i sæsonen. Sunburst er det største sødkirsebær, der kendes. Det er en ny sort af fin kvalitet og den modner sent i sæsonen. Sorten har også den fordel, at den er selvbestøvende. Lapins er en nyere sort, der udmærker sig ved at være frugtbar, stor og selvbestøvende. Sorten har et stort fint bær, der modner midt i sæsonen. Merton Late er meget dekorativ med mange små, lysende bær i august måned. Træet er meget frugtbart, og bærrerne kan sidde på træet længe.

Plantet sort	Modningstid			Farve		Frugtstørrelse		Frugtbarhed		Revnetilbøjelighed	
	tidlig	middel	sen	rød	rødgul	lille	middel	stor	stor	lille	middel
Early Rivers	•			•		•		•		•	
Stella		•		•				•	•		•
Sunburst			•	•				•	•		•
Lapins		•		•				•	•	•	
Merton Late			•		•	•			•	•	

Bestøvningsoversigt		Bestøver sort				
Plantet sort		Bestøver sort				
		Early Rives	Lapins	Merton Late	Stella	Sunburst
Early Rives			•	•	•	•
Lapins	•		•	•	•	•
Merton Late			•		•	•
Stella	•	•	•	•	•	•
Sunburst	•	•	•	•	•	•

Surkirsebær

Alle sorter, der dyrkes her i landet er selvbestøvende, det vil sige, at et enkelt træ er nok for at give et godt udbytte.

Grundstammer til surkirsebær

Prunus avium frøplanter er den mest almindelige grundstamme. Den har en kraftig vækst og træerne skal være en del år gamle, før de giver frugt.

Colt grundstammen giver noget svagere træer end frøstammer og giver normalt frugtbare træer i en yngre alder.

Svagere grundstammer findes, men er normalt ikke tilgængelige.

Sorter

Skyggemorel er den mest plantede i haverne. Bærrene er ret store. Træerne er rundkronede, frugtbare, men også modtagelige for Monilia.

Stevnsbær er den mest dyrkede sort i erhvervsplantager, fordi bærrene giver en meget fin og stærkt farvet saft. Til syltning kan de meget små bær være en ulempe. Træerne er mere oprette og højere i væksten end de andre sorter.

Plantet sort	Modningstid		Frugtstørrelse		Trævækst	
	middel	sen	lille	middel	svag	middel
Skyggemorel	•			•	•	
Stevnsbær		•	•			•

Stevnsbær

Skyggemorel

Mirabel

Storfrugtede „mirabeller“ (myrobalaner) må ikke forveksles med de vildtvoksende typer, som findes i mange markhegn. De er selvsterile og kræver derfor tilstedeværelse af mindst én anden sort for at kunne danne frugter. De er ofte rigtbærende. Det er nøjsomme træer, der ikke stiller særlige krav til jordbunden. Træerne har en tilbøjelighed til blive buskagtige ved stadig at danne lavtsiddende sidegrene.

Sorter

Carlsen Skiødt er en middeltidlig sort, der giver store, skinnende røde frugter. Træet er kraftigtvoksende.
First er en sort der giver gule, velsmagende rund-tilspidsede frugter der modner tidligt. Træet er middelkraftigt voksende.
Magda Jensen er en tidligt bærende rød sort med middelstore, runde og saftige frugter. Træet er kraftigtvoksende.

Solbær

Sorter

Ben Alder er en middeltidlig sort, der bør plantes, hvis der kun ønskes en enkelt sort. Den er frugtbar og modstandsdygtig over for meldug, men modtagelig for knopgalmider.
Titania er en tidlig sort med tendens til bærdrys ved modenhed. Sorten er frugtbar, storfrugtet og modstandsdygtig over for svampesygdomme. Kraftigtvoksende sort.

Sort	Modningstid		Farve		Frugtstørrelse		Trævækst	
	tidlig	middel	mørkerød	gul	middelstor	stor	middel	kraftig
Carlsen Skiødt		•	•			•		•
First	•			•	•		•	
Magda Jensen	•		•		•			•

Sort	Modningstid			Frugtbarhed		Bærstørrelse	
	tidlig	middel	sen	middel	stor	middel	stor
Titania	•				•		•
Ben Alder		•			•	•	

Ribs

Sorter

Stanza er en middelkraftig, opret busk, der er ret modstandsdygtig mod sygdomme.

Rondom er lidt kraftigere, og det store udbytte trykker grenene ud. Bærrene sidder tæt på en kompakt klase.

Hvid Hollandsk giver gule, søde og friske bær, der er gode at spise direkte fra busken.

Sort	Mod-ningstid			Frugt-barhed			Farve	
	tidlig	middel	sen	lille	middel	stor	rød	gul
Stanza	•				•		•	
Rondom			•			•	•	
Hvid Hollandsk		•		•				•

Stikkelsbær

Sorter

Achilles. Busken har en overhængende vækst, er frugtbar og noget modstandsdygtig mod svampesydommen stikkelsbærdræber. Umodne, grønne bær er gode i husholdningen, mens de fuldt modne røde bær er fine som spisebær.

Green Willow kendes også som „Grønt Flaskebær“ på grund af de store, aflange bær. Den er meget frugtbar.

Hönnings Früheste giver søde, aromatiske, men stærkt lødne bær til spisebrug. Buskene vokser ikke så kraftigt som de andre sorter.

Invicta er en nyere sort, der navnlig har den fordel, at den er forholdsvis modstandsdygtig mod stikkelsbærdræber.

Sort	Modningstid			Bærstørrelse	Anvendelse		Farve		
	tidlig	middel	sen		spise	mad	grøn	rød	gul
Achilles			•	•	•	•	•	•	
Green Willow	•			•		•	•		
Hönnings Früheste		•		•	•				•
Invicta		•		•	•		•		

Hindbær

Sorter

Almindelige sorter:

Hos almindelige hindbærsorter plukkes bærrene på andetårs skud. Det første år vokser skuddene op, og det næste giver de bær, hvorefter de afbårne skud nedklippes og de nye årsskud bibeholdes.

Algonguin er en nyere canadisk sort. Den giver mange skud, der kun har få torne. Bærrene har en meget fin spisekvalitet og er vel egnet til frysning.

Glen Prosen er meget frugtbar og skuddene er tornfrie. Bærrene er fine spisebær og også gode til frysning.

Tulameen er meget frugtbar, og bærrene er lette at plukke. De er gode både som spisebær og til frysning.

Efterårsbærende sorter:

Efterårsbærende hindbærsorter giver bær på skud, der er vokset frem samme sommer. Derfor modner bærrene sent på sommeren og over en lang periode. Efter høst skal alle skud nedklippes. Autumn Bliss er en sund sort med ret store mørkerøde bær. Den angribes stort set ikke af hindbæriller („orm“ i hindbær). Fallgold har gule bær med en fin aroma.

Almindelige sorter	Mod- ningstid			Frugt- barhed		Bær- størrelse		Vækst- kraft		
	tidlig	middel	sen	lille	stor	middel	stor	svag	middel	kraftig
Algonquin	•				•	•				•
Glen Prosen		•			•	•			•	
Tulameen		•	•		•		•		•	

Efterårsbærende sorter	Frugt- farve		Frugt- barhed		Bær- størrelse		Vækst- kraft		
	rød	gul	lille	stor	middel	stor	svag	middel	kraftig
Autumn Bliss	●		●			●	●		
Fallgold		●	●		●		●		

Brombær

Sorter

Thornfree er uden torne. Bærrene modner ret sent. Sorten er udsat for frostskaide i hårde vintre. Udyttet er stort og bærrene er faste,

ret syrlige og giver en god kvalitet til syltetøj.

Loch Ness. Denne sorts store fortrin er, at de første bær modner ca. 3 uger tidligere end Thornfree. Planten er uden torne og frugtbar.

Surbundsplanter

Blåbær og Tyttebær er surbundsplanter ligesom Rhododendron. De kræver et lavt pH, et højt humusindhold i jorden og meget vand for at kunne trives.

Blåbær

Der plantes to sorter af hensyn til bestøvning.

Sorter

Berkeley. Bærrene er meget store, har en fin aroma og modner midteldent. Sorten er frugtbar.

Blue Crop. Bærrene er meget store, let syrlige og meget aromatiske. Sorten er meget frugtbar.

Tyttebær

Der plantes to sorter af hensyn til bestøvning.

Sorter

Koralle giver opretvoksende, tætte planter, omkring 30 cm høje. Sorten har lille tilbøjelighed til at brede sig ved underjordiske skud. Bærrene er middelstore og lyse. Smagen er god og kraftig.

Red Pearl. Planterne har en opret og kraftig vækst, de breder sig hurtigt ved hjælp af underjordiske skud. Bladene er store og næsten runde. Smagen er mild.

Jordbær

Sorter

Zefyr. Bærrene er klart røde med frisk og god smag. De første bær kan være meget store.

Korona. Bærrene er ret store og mørkerøde, har en god smag og egner sig både som spisebær og til frysning.

Polka ligner mest den tidligere meget dyrkede *Senga Sengana*.

Bærrene er middelstore, mørkerøde og velegnede til frysning.

Dania. Bærrene er store, dybrøde og smagen er mild. Væksten er kraftig.

Ostara hører til de remonterende sorter, det vil sige, den blomstrer og bærer frugt løbende og lige indtil frosten sætter ind. Bærrene er middelstore, lyserøde og smagen er frisk.

Sort	Modningstid			Frugtbarhed			Modtagelighed for	
	tidlig	middel	sen	lille	middel	stor	meldug	gråskimmel
Zefyr	•				•		••	••
Korona		•				•	•	••
Polka		•				•	•	•
Dania			•			•		••
Ostara		•	•	•			••	••

Polka

Hylde

Sorter

Der plantes to sorter af hensyn til bestøvning.

Samdal er en mellemstor busk, der har mange skud samt mellemstore skærme og frugter med et højt indhold af farvestoffer.

Indholdet af syre og sukker er henholdsvis lavt og medium. Saften er meget velmagende. Store skærme og højt frugtudbytte.

Samyl er også en mellemstor busk med mange skud samt mellemstore frugter og skærme. Indholdet af farvestoffer og syre er meget højt, hvorimod indholdet af sukker er medium. Saften er særdeles velmagende. Høj skærmvægt og højt frugtudbytte.

Hylde

Vindruer

Sorter

Vanessa egner sig kun til væksthushus. Den er kraftigt voksende og rigtbærende. Druen er fast, rød og har en god spisekvalitet. Leon Millot druerne er små, modner sent og har et lavt syreindhold. Skal beskæres specielt. En meter lange ikke-frugtbærende skud bærer den følgende sommer de frugtbærende skud. Sorten anvendes primært til vinfremstilling. Schuyler. Druerne modner midteltidligt. De er middelstore og har en fin muskatsmag. Zalas Perle er kraftigt voksende og sund og bærer store klaser af søde druer. God vinterhårdførhed. Reform er kraftigt voksende, sund og hårdfør med middelstore klaser af store druer med aromatisk sød smag. Tidligtmodnende. Bianca er kraftigt voksende med et frodigt og sundt løv. Klaserne er middelstore med druer af en intens sød smag. Sentmodnende. God vinterhårdførhed.

Sort	Placering		Frugtfarve	Kerner	Anvendelse	
	friland	væksthushus			spise	vin
Vanessa		•	rød		•	
Leon Millot	•		blå	•		•
Schuyler	•	•	blå	•	•	
Zalas Perle	•	•	grøn	•	•	•
Reform	•	•	grøn	•	•	•
Bianca	•	•	grøn	•	•	•

Valnød

Valnød markedsføres her i landet oftest som frøplanter, der skal være ca. 15 år før de kommer i bæring.

Sorter

Grøndal er en podet sort, som vokser kraftigt og bærer hurtigere end frøplanter. Træet er ret frugtbart. Nødden er stor, lidt aflang og ret tyndskallet.

Grøn Viden indeholder resultater og erfaringer fra Danmarks JordbrugsForskning.

Grøn Viden udkommer i en husdyr-, en markbrugs- og en havebrugsserie, der alle henvender sig til konsulenter og interesserede jordbrugere i videste betydning.

Abonnement kan tegnes hos
Danmarks JordbrugsForskning
Forskningscenter Foulum
Postboks 50, 8830 Tjele
Tlf. 89 99 16 15 / www.agrsci.dk

Prisen for 2000:
Markbrugsserien kr. 210, husdyrbrugsserien
kr. 150 og havebrugsserien kr. 125.

Adresseændringer meddeles særskilt
for de tre serier til postvæsenet.

Redaktør: Britt-Ea Jensen og
Anders Correll (ansvarshavende)

ISSN 0903-0719

Grøn Viden

Yderligere oplysninger kan fås hos:

Det Danske Haveselskabs Informationstjeneste
Havens Grønne Telefon: 70 20 60 01

Hassel

Bestøvning opnås kun ved plantning af mindst to sorter.

Sorter

Lambert Filbert vokser opret og middelkraftigt. Den dekorative has er ca. dobbelt så lang som den langagtige nød den omslutter. Lang Tidlig Zeller giver en kraftig og bred busk. Hasen dækker ca. $\frac{2}{3}$ af den buttede nød.

Plantet sort	Frugtbarhed		Nøddestørrelse		Skal-tykkelse	Dekorativ has
	lille	stor	lille	stor	tynd tyk	
Lambert Filbert		•		•	•	•
Lang Tidlig Zeller		•		•	•	

Paradisæbler

Sorter

Braendkjaer har en stiv og opret vækst. De små frugter, der sidder længe på træerne, er gode til gelé og syltning.

Dolgo er svagtvoksende. Frugterne falder af, når de er overmodne. Den er velegnet til syltning og får en fin højrød farve. Gorgeus er en stor busk eller et lille træ med åben krone. Frugterne falder af i november. De er velegnede til gelé og syltning. Hyslop har en bred krone med overhængende grene. Frugterne er søde, bløde og gode til gelé, syltning og marmelade.

Sort	Blomstfarve		Frugtstr. cm	Modtagelighed/skurv	Frugtfarve
	knop	blomst			
Braendkjaer	rødlig	hvid	1 x 1,5-2,0	lille	mørkerød
Dolgo	hvid	hvid	3 x 3	middel	rød
Gorgeus	lyserød	hvid	2 x 2	lille	orange/mørkerød
Hyslop	hvid	hvid	3,5 x 3,5	middel	orangerød

